

Fiskeridirektoratet
Postboks 185
5804 Bergen
postmottak@fiskeridir.no

Deres referanse: 21/9681

Lovund, 28. november 2021

Innspill til forslag til områder som skal tilrettelegges for havbruk til havs gjennom konsekvensutredning

Lovundlaks AS ("**Lovundlaks**") viser til Fiskeridirektoratets invitasjon datert 1. november 2021 til å gi innspill til forslag til tre områder langs norskekysten som skal tilrettelegges for havbruk til havs ("**HTH**") gjennom konsekvensutredning.

Gjennom selskapet under stiftelse Utror AS ("**Utror**") vil vi benytte anledningen til å komme med et innspill til forslaget. Vi viser også til pressemelding fra Lovundlaks datert 14. november 2021 med signalisering av interesse for HTH i Nordland og ønske om konsekvensutredning av område 1 Sklinnabanken og område 5 Trænabanken.

Bakgrunn

Nærings- og Fiskeridepartementet anmodet Fiskeridirektoratet om å velge ut og anbefale tre områder til konsekvensutredning for havbruk til havs med utgangspunkt i områderapporten fra Fiskeridirektoratet i 2019 hvor 11 områder langs norskekysten ble tilrådt for konsekvensutredning. Direktoratet er bedt om å fortrinnsvis peke på ett område sør, et midt og et nord i landet. De tre områdene Fiskeridirektoratet har foreslått er Norskerenna Sør utenfor Rogaland, Frøyabanken Nord/Sør utenfor Trøndelag og Tromsøyflaket utenfor Troms og Finnmark.

I *sør* ble område 2 Norskerenna Sør og område 13 Indrebakken vurdert som aktuelle for havbruk til havs i områderapporten fra 2019. Hovedargumentet for anbefalingen av Norskerenna Sør er slik Utror forstår det større avstand til kystnære strøk og dermed lavere forventet smittepress mot produksjonsområdene ("**PO**") 4 og 3 sammenlignet med Indrebakken.

I *midt* er fem områder som ble anbefalt i 2019 vurdert på nytt for anbefaling for konsekvensutredning. Disse er område 10/11 Frøyabanken Sør/Nord og område 15 Haltenbakken utenfor Trøndelag, og område 1 Sklinnabanken og område 5 Trænabanken utenfor Helgeland sør i Nordland. I valget av område 10/11 Frøyabanken Sør/Nord har Fiskeridirektoratet slik Utror leser forslaget lagt stor vekt på SalMar Ocean AS' innsendte søknad om klarering av lokalitet på Frøyabanken Nord, i sammenheng med selskapets fremskredne utviklingsløp med prosjektet Smart Fish Farm. Det bemerkes at Fiskeridirektoratet ber om innspill både til området Frøyabanken Nord som eget område og til et større område som omfatter hele Frøyabanken Nord og hele eller deler av Frøyabanken Sør.

Nord i Norge har Fiskeridirektoratet valgt mellom fire områder som strekker seg fra område 21 Fugløybanken utenfor Nord-Troms til område 27 Vardø utenfor Øst-Finnmark. Anbefalingen av område 7 Tromsøyflaket begrunnes i stor grad med at området ligger utenfor eksisterende produksjonsområder hvor tildeling av vekst i dag reguleres av trafikklyssystemet. Det bemerkes at Miljødirektoratet har presisert at sjøfuglens arealbruk gjennom året må hensyntas på en god måte dersom sameksistens skal være mulig. I tillegg har akvakulturnæringen pekt på øvrige områder i nord som ligger nærmere kysten som mer hensiktsmessige for HTH.

Introduksjon til Lovundlaks og Utror

Lovundlaks er et lite familieeid selskap på Helgeland og en av pionerne i norsk oppdrettsnæring. Gjennom Utror har selskapet gått ut og offentlig kommunisert interesse for områdene tilrådt for konsekvensutredning utenfor Helgelandskysten i Nordland. Lovundlaks har, sammen med omkringliggende oppdrettsselskaper på

Helgeland, demonstrert god biologisk produksjon i kystnære områder og sterk investeringsvilje og -kapasitet til å videreutvikle havbruksnæringen regionalt og nasjonalt. Eksempelvis har Lovundlaks i de siste to trafikklysauksjonene kjøpt 41% av totalt tilgjengelig MTB i PO8 for en totalinvestering på i overkant av NOK 600 millioner. Sammen med resten av havbruksnæringen på Helgeland har Lovundlaks god tilgang på nødvendig infrastruktur for å lykkes med HTH, i tillegg til sterke tradisjoner for samarbeid mellom ulike næringsaktører. Lovundlaks og Utror ønsker å bidra til at Nordland blir en eksempelregion for hvordan små og større oppdrettere kan samarbeide i åpent hav, i tråd med regjeringens uttalte ambisjon om fortsatt mangfold og lokalt eierskap i næringen.

Utror har gjennom det siste året gjennomført omfattende studier og vurderinger av de naturgitte forholdene, mulige sameksistensutfordringer og -muligheter, samt teknologikrav i de aktuelle områdene utenfor Helgeland. Våre undersøkelser og vurderinger tilsier gode sameksistensmuligheter med fiskerinæringen, olje- og gassaktivitet, og andre arealinteressenter. Selskapet har gjennom denne tiden sparret med en globalt ledende design- og teknologileverandør innen olje- og gassnæringen med lang fartstid med offshoreinstallasjoner. Utror har som ambisjon å utvikle den mest driftssikre, bærekraftige og fiskevelferdsgunstige løsningen for fremtidens havbruk i åpent hav.

Nordland er Norges største og viktigste oppdrettsfylke – unikt posisjonert for å ta del i utviklingen av HTH

Nordland er den største og viktigste havbruksregionen i Norge, med rundt 22% av landets totale produksjon av Atlantisk laks over de to siste årene. Lønnsomheten er også høyest i landet med en gjennomsnittlig driftsmargin på hele 22% mot landsgjennomsnittet på 17%. Gode biologiske resultater, effektiv infrastruktur og et godt samarbeid gjennom verdikjeden har bidratt til den gode lønnsomheten. Regionen innehar komplett infrastruktur fra settet fisk via fôr, serviceindustri, fiskehelsetjenester og forskning og utvikling ("FoU"), til slakteri, som gir et godt utgangspunkt for synergier mellom dagens kystnære produksjon og HTH i fremtiden. En evaluering av forskning og innovasjon i norske fylker publisert av Forskningsrådet i oktober 2020 slår fast at havbruksnæringen i Nordland har lang tradisjon for forskning i samarbeid med relevante nasjonale og internasjonale FoU-miljøer. Utror ser på de sterke FoU-miljøene i Nordland og det etablerte samarbeidet med næringen som en viktig suksessfaktor i utviklingen av en ny produksjonsform som HTH representerer.

De gode biologiske resultatene reflekteres også i forvaltningen av miljøpåvirkningen gjennom trafikklyssystemet hvor både PO8 og PO9 har vært klassifisert som «grønn» så lenge regimet har vært gjeldende. Siste rapport fra styringsgruppen for vurdering av lakseluspåvirkning på ville laksefisk som ble publisert i 12. november 2021 konkluderer med fortsatt laveste kategori luseindusert villfiskdødelighet for utvandrende smolt i PO8 og PO9. Følgelig er det ventet at produksjonsområdene i Nordland vil bli klassifisert som «grønn» også når det gjennomføres justeringer av de ulike fargene i 2022.

Den sterke investeringsviljen og fremtidsroen på næringen hos havbruksnæringen i Nordland er bevist gjennom de siste trafikklysauksjonene. I auksjonene gjennomført i 2018 og 2020 har PO8 eller PO9 betalt mest for MTB-vekst av alle produksjonsområdene. Det er i tillegg, både av Lovundlaks og andre aktører i Helgelandsregionen, investert betydelige beløp i settefiskanlegg, slakteri, brønnbåt og annen infrastruktur.

Utror mener at veletablert infrastruktur og FoU-miljø, gode biologiske og økonomiske resultater, og sterk investeringsvilje og -kapasitet i regionen bør tillegges betydelig vekt i prosessen med valg av områder for konsekvensutredning.

Tilrådde områder utenfor Nordland vurdert som ideelle for HTH

Av totalt 11 områder som ble tilrådt for konsekvensutredning for HTH tilbake i 2019, ligger to av områdene utenfor Helgelandskysten i Nordland: Område 1 Sklinnabanken og område 5 Trænabanken. Utrors analyser støtter opp under Fiskeridirektoratets konklusjon om at disse områdene fremstår som attraktive for HTH.

Samspill med kystnært havbruk, villaksbestand og andre HTH-områder

For det første tilsier Havforskningsinstituttets smittespredningsmodeller svært gode forutsetninger for HTH utenfor Nordland i samspill med kystnært havbruk. Det modellerte smittepresset fra virtuelle havlokaliteter til kystlokaliteter inndelt etter produksjonsområdene viser at smittepresset er forventet å være lavest i PO8 Helgeland til Bodø og PO11-13 fra Senja til grensen mot Russland, jf. vedlegg 1 – figur 1.1. I tillegg viser modellen at smittepresset utenfor produksjonsområdet er lavt. På samme måte viser en analyse av det modellerte smittepresset på virtuelle havlokalitet fra kyst- og fjordlokaliteter at PO8 Helgeland til Bodø og PO11-13 fra Senja til grensen mot Russland gir minimalt smittepress fra kyst- og fjordlokaliteter ved posisjonering ved grensen til eller utenfor produksjonsområdet (vedlegg 1 – figur 1.2).

I en helhetlig sårbarhetsvurdering av hvordan områder avsatt til HTH vil kunne påvirke ville laksebestander er det også viktig å ta i betraktning belastningen postsmolten utsettes for på kysten i intensive havbruksområder. Postsmolt som vandrer gjennom slike områder vil kunne være svekket, og ytterligere påvirkning fra områder med HTH vil derfor gi relativt større utslag enn ved lav påvirkning fra kyst. Slik Utror vurderer det taler dette for at områder til havs i umiddelbar nærhet til produksjonsområder klassifisert som grønn under trafikkysregimet vil være bedre egnet for HTH enn produksjonsområder klassifisert som røde og gule. Gjennomførte forskningsstudier på dette området taler for at de aktuelle områdene utenfor Helgelandskysten i begrenset grad er i konflikt med villaksens oppvekstområder og vandringsruter, jf. vedlegg 2.

I forlengelsen av det positive smittebildet i områdene utenfor Nordland registrerer vi også at Havforskningsinstituttets analyser av konektivitet mellom mulighetsområdene viser at de foreløpig foreslåtte områdene sør og midt i Norge har minimal til ingen smittepåvirkning på områdene utenfor Nordland, jf. vedlegg 1 – figur 1.3.

Gunstige naturgitte forhold

Videre har områdene utenfor Nordland svært gode naturgitte forhold for HTH. Gjennomsnittlig temperatur er 9.4/8.9/8.1°C på hhv. 2/20/50m havdybde for område 1 Sklinnabanken og 9.1/8.7/7.9°C på tilsvarende havdybde for område 5 Trænabanken, jf. vedlegg 4. Følgelig tyder modellerte data på at områdene for HTH vil ha en gjennomsnittstemperatur som er 1.0-1.5°C varmere enn eksisterende kystnære lokaliteter (gjennomsnittstemperatur mellom 2002 og 2019 på 3 meters dyp på hhv. 8.5°C og 7.9°C for Nord-Trøndelag og Nordland). Dette vil være fordelaktig for både laksens appetitt og reproduksjonsraten til lakselus, og skyldes i hovedsak at temperaturvariasjonen er lavere ute i den Nordatlantiske havstrømmen sammenlignet med den kystnære havstrømmen. Modellert havstrøm gir også viktige bekreftelser på at strømforholdene i de aktuelle områdene er tilpasset de biologiske forutsetningene til laksen. Gjennomsnittlig havstrøm på 2/20/50m havdybde er hhv. 0.21/0.16/0.12ms i Sklinnabanken og 0.20/0.15/0.12ms i område 5 Trænabanken, jf. vedlegg 4. Sammen med en havdybde på 3-400m vil dette kunne bidra til at partikler og avfall blir spredt på et større område, samtidig som man oppnår en vannkvalitet som gir fisken gode forutsetninger for trivsel og god fiskehelse. Den positive tolkningen av målingene støttes av at dette er temperatur- og strømforhold som Lovundlaks kjenner seg igjen i fra dagens produksjon i kystnære områder med gode resultater.

Muligheter for sameksistens

Avslutningsvis konkluderer Utror med at store deler av områdene for HTH utenfor Helgeland ligger utenfor områder med større arealkonflikter med miljø- og fiskeriinteressenter. I områderapporten fra 2019 gjøres det tydelig i innspill fra fiskeriinteressentene at det er ønskelig med en god og kunnskapsbasert sameksistens, og at HTH ikke skal bygges ut på bekostning av havmiljøet, ressursgrunnlaget og/eller fiskerinæringen. En oversikt over fiskeriaktiviteten langs norskekysten gjennom året viser at fiskeriaktiviteten i områdene utenfor Nordland er relativt begrenset sammenlignet med andre deler av kysten, jf. vedlegg 3. Videre er både område 1 Sklinnabanken og område 5 Trænabanken uten kjente gyteområder. Dette taler etter Utrors mening for at arealkonflikter med fiskerinæringen utenfor Helgelandskysten vil være håndterbare, noe som også støttes av foreløpige dialoger selskapet har hatt med fiskeriinteressenter lokalt og regionalt. Det samme gjelder miljøinteresser, med store deler av HTH-områdene utenfor områder vurdert som særlig verdifulle og sårbare ("SVO"). Foreløpig kartlegging viser også at omfanget av svamper og korallrev i området er begrenset. En

konsekvensutredning og videre kartlegging på bestemt lokalitet vil gi et mer komplett oversiktsbilde av eventuelle forekomster av svamper og koraller.

Utror ser også spennende muligheter for fremtidens sameksistens til havs i områdene utenfor Nordland. Dette knytter seg særlig til havvind, hvor områdene foreslått for konsekvensutredning for HTH ligger i umiddelbar nærhet til området Træna Vest / Ytre Helgeland foreslått for flytende havvind i fremtiden. En konsekvensutredning av områdene for HTH vil i så måte være første steg på veien i en større kartlegging og konsekvensutredning av sameksistens mellom eksempelvis havvind og HTH.

Store muligheter for synergier med industrimiljø på Helgeland

Helgeland representerer ett av Norges to største industrimiljøer, og Utror ser store muligheter i å kunne benytte eksisterende kompetanse og infrastruktur fra bedrifter innen olje- og gassnæringen, verftsindustrien, service/vedlikehold og teknologi i Helgelandsregionen i utviklingen av HTH. Helgeland har et kompetansetungt og variert industrimiljø med lange tradisjoner innen ulike tekniske fagdisipliner. I Brønnøysund er det bygd opp et nasjonalt miljø innen transport, samt heliport for nordlige Norskehavet. I Mosjøen er det et betydelig industrimiljø bygd opp rundt Alcoa, i tillegg til at ny industri som grønn hydrogenproduksjon er under utvikling. Mo i Rana er med sitt mangfold av industri- og teknologibedrifter det industrielle tyngdepunktet i nord. På Nesna er det skipsverft og dypvannskai hvor det planlegges storstilt produksjonsanlegg for havvindmøller, i tillegg til at ny industripark er under etablering. I Sandnessjøen er det forsynings- og servicebase og flere nasjonale bedrifter med offshorekompetanse, logistikk- og servicefunksjoner rettet mot olje- og gassindustrien. I tillegg har regionen en etablert verkstedindustri som leverer både offshore og onshore.

Utror mener den tunge industrikompetansen på Helgeland og muligheter for synergier i utviklingen av HTH i både utbyggings- og driftsfase bør vektlegges i områdeanbefalingen.

Oppsummering

- Utror mener at område 1 Sklinnabanken og område 5 Trænabanken utenfor Nordland bør inkluderes i forestående konsekvensutredning for HTH
- Dersom kun ett av områdene vil bli aktuelle for konsekvensutredning mener Utror at område 5 må konsekvensutredes, basert på Havforskningsinstituttets smitte modeller som tilsier ingen smittekonnektivitet mellom områdene utenfor Trøndelag og område 5 utenfor Nordland (jf. vedlegg 1 – figur 1.3). I tillegg ligger ikke område 5 innenfor et areal som er foreslått som skytefelt i sjø av Forsvarsdepartementet i høringsnotat publisert 13. september 2021, i motsetning til område 1 hvor sørlige deler delvis overlapper med området «Halten II»
- Veletablert infrastruktur og FoU-miljø, gode biologiske og økonomiske resultater, og sterk investeringsvilje og -kapasitet i Nordland og på Helgeland bør etter Utrors mening tillegges betydelig vekt i prosessen med valg av områder for konsekvensutredning
- Nordland kan bli en eksempelregion for hvordan små og større oppdrettere kan samarbeide i åpent hav, i tråd med regjeringens uttalte ambisjon om fortsatt mangfold og lokalt eierskap i næringen
- De aktuelle områdene har gode forutsetninger for samspill med kystnært havbruk, villaksbestand og andre aktuelle HTH-områder
- Havforskningsinstituttets og Utrors analyser tilsier naturgitte forhold i de aktuelle områdene som gir fisken gode forutsetninger for trivsel og god fiskevelferd
- Foreløpige undersøkelser viser at store deler av HTH-områdene utenfor Helgeland ligger utenfor områder med større konflikter med andre arealinteressenter, herunder miljø- og fiskeriinteressenter, jf. vedlegg 5.
- Helgeland besitter betydelig relevant industrikompetanse som Utror mener vil kunne skape store synergier i utviklingen av HTH i både utbyggings- og driftsfasen

Jacob Palmer Meland

Daglig leder, Lovundlaks

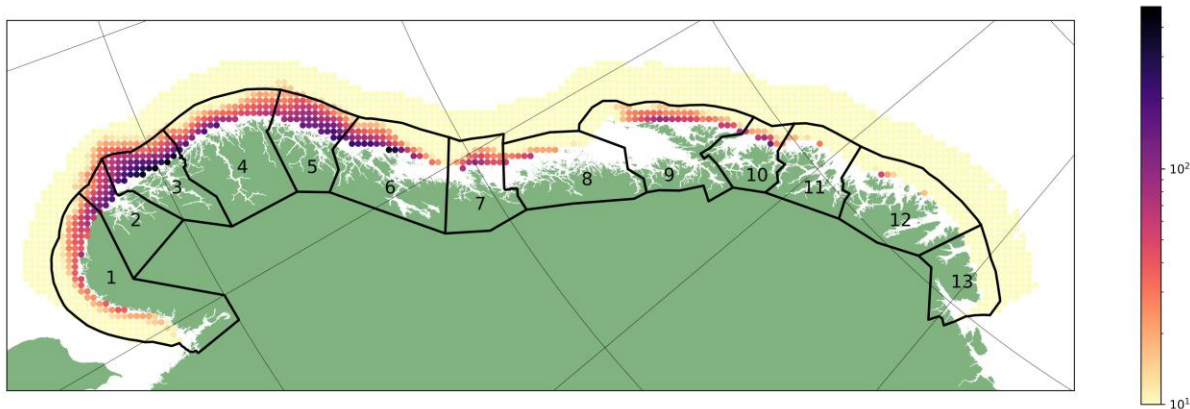
Mathias Iversen

Tiltredende Daglig leder, Utror

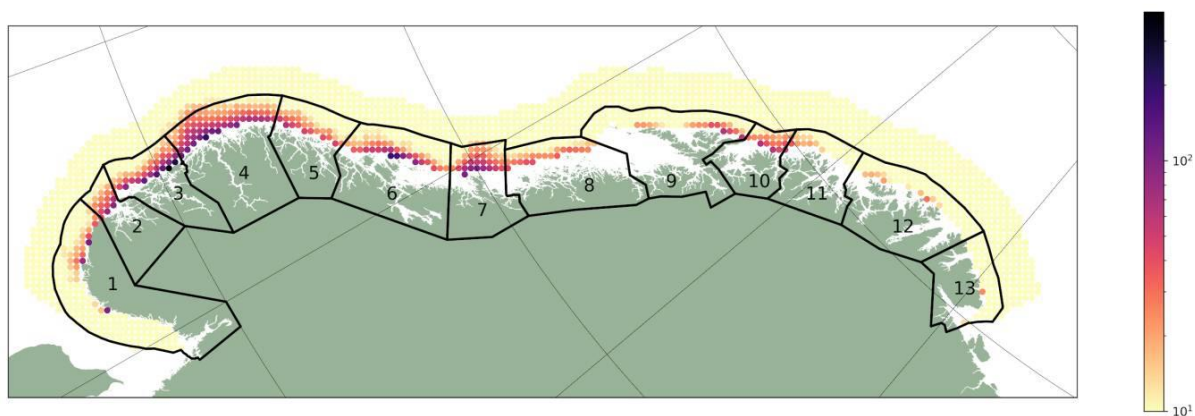
Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Vedlegg 1: Modellert smittespredning mellom kystlokaliteter og havlokaliteter etter produksjonsområde

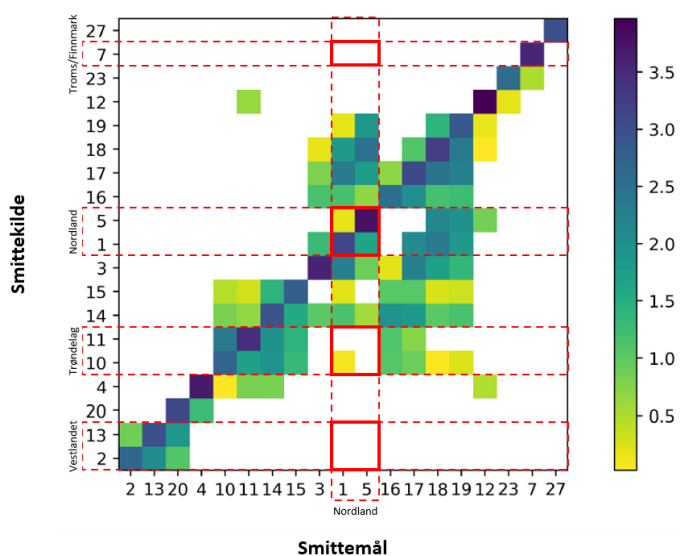
Kilde: Rapport Havbruk til havs – Smittespredning, Bjørn Ådlandsvik, Havforskningsinstituttet, 2019
www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2019-58

Figur 1.1: Modellert smittepress til kystlokaliteter fra virtuelle havlokaliteter

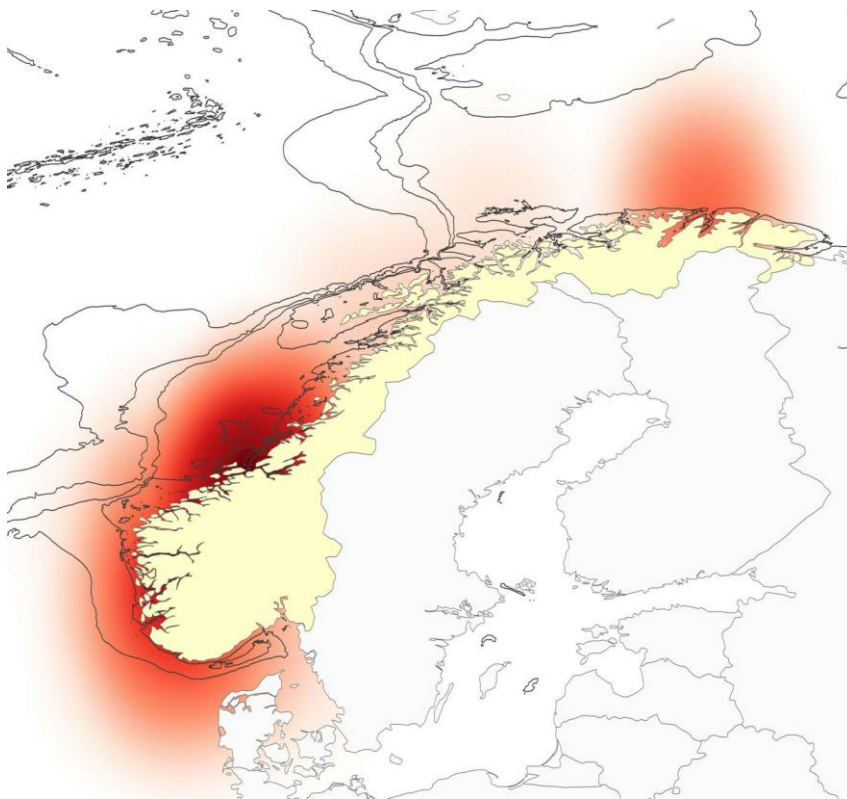

Figur 1.2: Modellert smittepress på virtuelle havlokaliteter fra kyst- og fjordlokaliteter

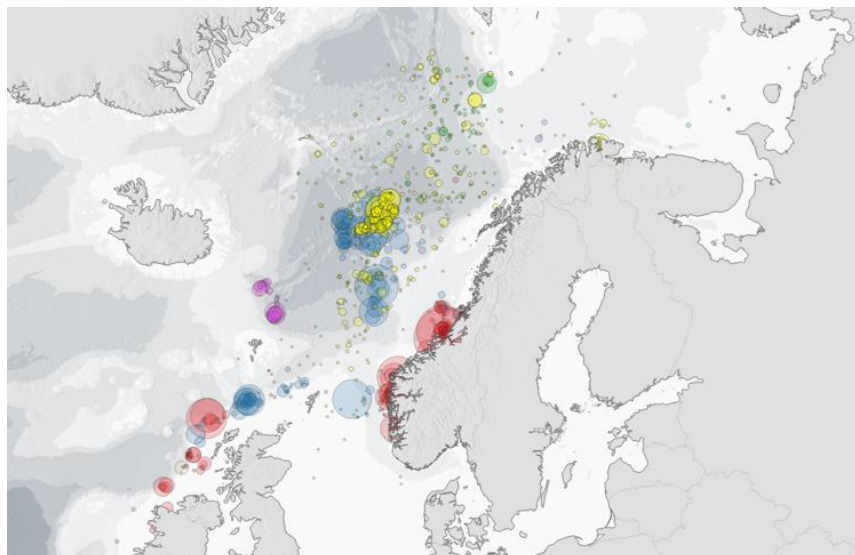

Figur 1.3: Modellert konektivitet mellom mulighetsområder for HTH

Vedlegg 2: Vandringsruter for post-smolt og laks

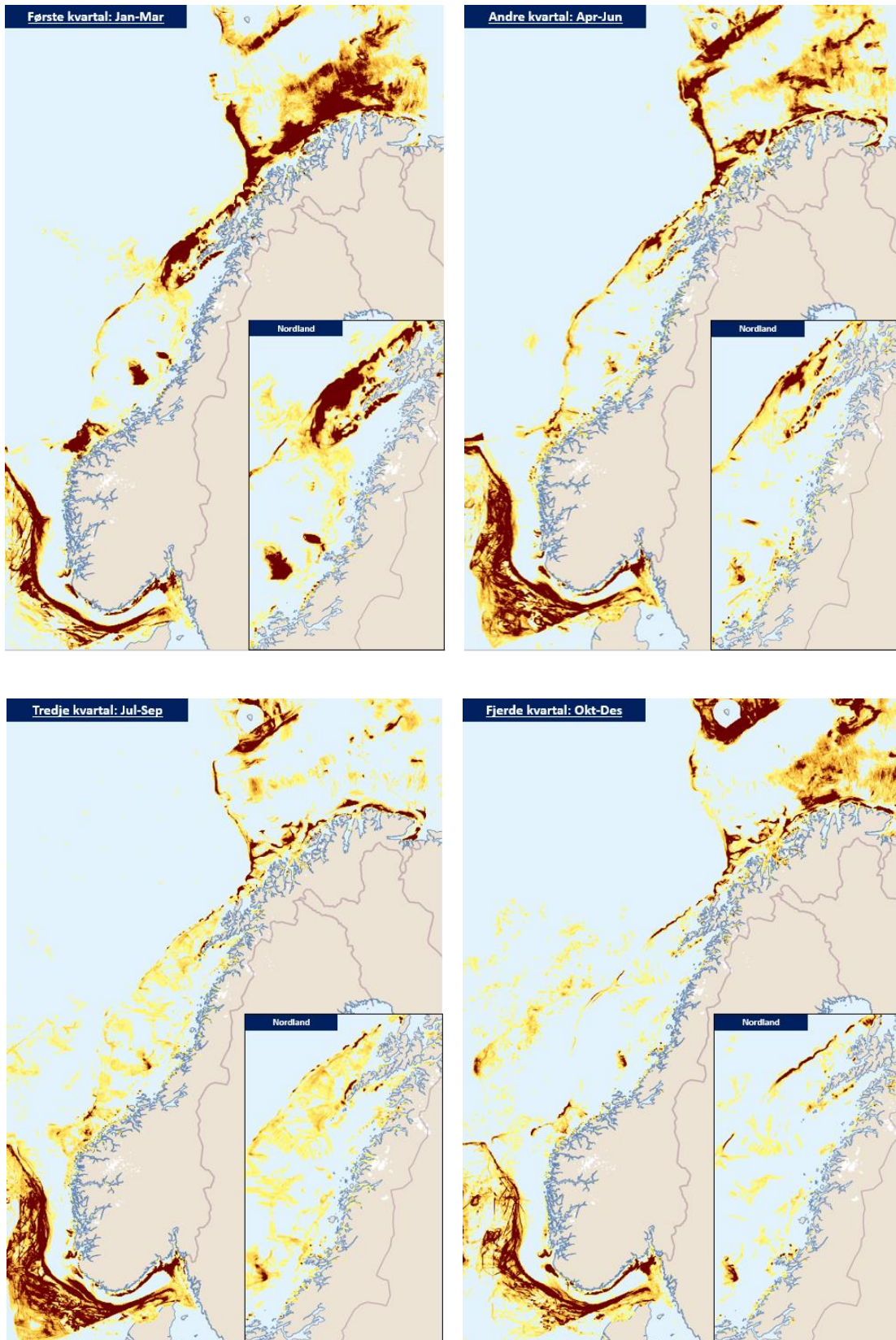
Tetthetsplott basert på aggregerte tall for teoretisk smoltproduksjon innenfor produksjonsområdene for akvakultur. Kilde: Havbruk til havs – Fysiske miljøbetingelser og økosystempåvirkning, Albretsen et al., Havforskningsinstituttet, 2019

Kartutsnitt av hvor postsmolten i studien er fanget. Størrelsen på boblene angir antall fisk i trållhallene, mens fargene viser fangst i ulike måneder. Fangsten er størst nær kysten i mai (røde bobler) og i området utenfor Væringplatået i juni (blå bobler). I juli (gule bobler) og august (grønne bobler) er postsmolten kommet lengre nord i Norskehavet. Kilde: The early marine distribution of Atlantic salmon in the North-east Atlantic: A genetically informed stock-specific synthesis, Gilbey et al., 2021

Vedlegg 3: Fiskeriaktivitet uavhengig av redskap, kvartalsvis i perioden 2016-18

Kilde: BarentsWatch kartverktøy, 24.11.2021, <https://kart.barentswatch.no/arealverktøy?epslanguage=no>

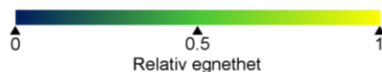

Vedlegg 4: Sjøtemperaturer og havstrømmer

Område		Sjøtemp. 95% prosentil			Sjøtemp. 5% prosentil			Sjøtemp. Gj. Snitt			Havstrøm 95% prosentil			Havstrøm Gj. Snitt		
		Temp	Temp	Temp	Temp	Temp	Temp	Temp	Temp	Temp	Speed	Speed	Speed	Speed	Speed	Speed
		95%til	95%til	95%til	5%til	5%til	5%til	mean	mean	mean	95%til	95%til	95%til	mean	mean	mean
		2m	20m	50m	2m	20m	50m	2m	20m	50m	2m	20m	50m	2m	20m	50m
Skinnabanken	1	14.2	12.7	10.2	6.0	6.2	6.6	9.4	8.9	8.1	0.48	0.40	0.30	0.21	0.16	0.12
	2	15.0	14.9	12.4	4.9	5.2	5.9	10.2	9.7	8.3	0.57	0.49	0.40	0.27	0.21	0.17
	3	14.0	12.6	10.0	6.6	6.6	6.7	9.4	9.0	8.1	0.37	0.32	0.24	0.17	0.14	0.11
	4	13.5	12.6	10.7	7.0	7.2	7.4	9.8	9.5	8.8	0.48	0.40	0.35	0.21	0.16	0.13
Trænabanken	5	13.6	12.2	9.8	6.3	6.4	6.5	9.1	8.7	7.9	0.47	0.41	0.32	0.20	0.15	0.12
	6	9.4	8.7	6.8	3.7	3.7	3.6	6.1	5.9	5.3	0.40	0.37	0.32	0.18	0.16	0.15
	7	10.8	10.1	8.3	4.9	4.9	4.8	7.3	7.1	6.6	0.46	0.43	0.39	0.21	0.19	0.17
	8	9.6	9.2	7.7	3.9	3.9	3.8	6.5	6.4	5.9	0.55	0.49	0.40	0.21	0.19	0.17
	9	10.3	9.0	6.8	4.0	4.0	4.0	6.3	6.0	5.3	0.55	0.48	0.41	0.25	0.22	0.19
	10	14.2	12.7	10.7	6.5	6.7	7.0	9.7	9.3	8.6	0.54	0.44	0.33	0.23	0.18	0.14
	11	13.9	12.6	10.6	6.8	6.8	7.0	9.7	9.2	8.5	0.51	0.43	0.33	0.21	0.18	0.14
	12	11.9	10.7	8.6	5.0	5.0	4.8	7.8	7.5	6.7	>0.60	>0.60	>0.60	0.30	0.27	0.25

00.51

Relativ eanethet

Sjøtemperaturer og havstrømmer for områdene utredet for havbruk til havs. Kilde: Havbruk til havs – Fysiske miljøbetingelser og økosystempåvirkning, Albretsen et al., Havforskningsinstituttet, 2019

Vedlegg 5: Oversikt over område 1 og 5 med tilhørende arealinteressenter og fiskeriaktivitet

Fiskeriaktivitet (fargebeskrivelse nedenfor), produksjonsområder, gyteområder (oransje områder) og foreslåtte SVO-områder (lys blå skravert). Aktuelt område for havvind utenfor Helgeland i rosa boks.

Bunntrål = Blå | Snurrevad og garn = Sennepsgul | Line og krok = Grønn | Notredskap = Lilla | Flytetrål = Rødtrosa | Teiner = Rosa | Annet = Grå

Kilde: Fiskeridirektoratets kartverktøy «Yggdrasil», oktober 2021

<https://portal.fiskeridir.no/portal/apps/webappviewer/index.html?id=9aeb8c0425c3478ea021771a22d43476>

